

Dhammacakkappavattana Sutta

SN 56.11

Punerea în mișcare a Roții Dharmei
(primul discurs al Divinului Buddha)



Un simbol larg răspândit al Dharmei: roata cu opt spițe, așa cum este Nobila Cale Octuplă, și căprioarele din Parcul Căprioarelor, acolo unde a început să fie predată de către Divinul Buddha.

Notă introductivă

Această lucrare se poate găsi la adresa web:

<http://www.AryaDharma.ro>

(click pentru a o vizita)

Pe acest site veți găsi multe traduceri ale unor texte esențiale din Buddha-Dharma, atât Sutre (discursuri sau învățăături ale Divinului Buddha) cât și tratate fundamentale derivate din aceste Sutre, adnotate sau comentate, după caz.

Toate textele de pe site (inclusiv acest text) sunt disponibile gratuit, se pot descărca gratuit, se pot folosi în mod gratuit, se pot tipări, și se pot distribui ca fișiere sau ca documente tipărite, oricui doriți, dacă și numai dacă nu faceți nicio modificare asupra lor, și dacă și numai dacă le oferiți celorlalți în mod gratuit.

În caz contrar, toate drepturile sunt rezervate.

Dacă aveți nevoie de alte drepturi, de alte formate ale textelor sau de alte variante ale lor, vă rugăm să luați legătura cu noi.

Traducere, prefață, introducere, comentarii, note, îngrijire: Alin Tocaciu

Versiunea: decembrie 2019

Prin virtutea meritelor acumulate prin a traduce, a corecta, a adnota, a comenta, a publica și a răspândi această lucrare, fie ca toate ființele să atingă Trezirea Perfectă.

Prefață

Această Sutra este păstrată în canonul Theravada în Samyutta Nikaya, 56.11.

Acest discurs este prima învățătură pe care a ținut-o Buddha Śakyamuni, cel de-al patrulea Buddha din această lume, la aproximativ șapte săptămâni după ce a devenit Buddha.

După ce a atins Trezirea Perfectă (anuttarā-samyak-saṃbodhi în sanscrită), Divinul Buddha s-a dus la foștii lui discipoli, la cei cinci asceți care l-au abandonat atunci când a renunțat la practicile ascetice pentru a putea atinge Trezirea, și le-a lămurit vederile greșite. El i-a ajutat să devină Arhați prin cel de-al doilea discurs, pe care vă recomand să îl citiți după acest prim discurs. El se poate găsi pe aceeași pagină web cu acest text.

Împărțirea în capitole este adăugată de către traducător pentru ușurarea înțelegerii învățăturii, și nu face parte din Sutra originală.

La sfârșitul textului puteți găsi un dicționar care cuprinde cel puțin o parte dintre termenii folosiți în acesta. Dacă aveți nevoie de un dicționar mai cuprinzător, îl puteți găsi în „Discursul despre perfecțiunea înțelepciunii (Prajñāpāramitā Sutra) în 8.000 de versete” sau în „Ghirlanda de nestemate (Ratnāvalī)” a lui Ārya Nagarjuna, lucrări aflate pe aceeași pagină web cu acest text.

Dhammacakkappavattana Sutta

Primul discurs al Divinului Buddha

Așa am auzit odată¹.

Divinul Buddha sălășluia lângă Benares², în Parcul Căprioarelor, la Isipatana. Acolo le-a vorbit călugărilor din grupul de cinci asceți³:

Evitarea celor două extreme, și Calea de Mijloc

Călugări, două extreme nu trebuie să fie cultivate de cineva plecat din viața de laic⁴. Care sunt cele două? Ele sunt dedicarea către complacerea în găsirea plăcerii în obiectele dorințelor, care este inferioară, josnică, grosieră, vulgară, nedemnă, care este calea oamenilor obișnuiți, și nu duce la nimic bun; și mai este dedicarea către auto-chinuire, care este dureroasă, nedemnă, și nu duce la nimic bun.

Calea de Mijloc descoperită de către [un] Buddha Perfect evită aceste două extreme. Ea oferă vedere, oferă cunoaștere și duce la pace, la cunoașterea (sau la realizarea) directă, la Eliberare, la Nirvana.

Și care este această Cale⁵ de Mijloc? Este chiar Nobila Cale Octuplă⁶, adică: vederea corectă⁷, intenția corectă, vorbirea corectă, acțiunea corectă, viața trăită corect⁸, efortul corect, atenția [conștientă] corectă, și concentrarea corectă. Aceasta este Calea de Mijloc⁹ realizată de către Tathāgata și care oferă vedere, oferă cunoaștere, duce la pace, la realizarea directă, la Eliberare, la Nirvana.

Cele Patru Adevăruri Nobile

Adevărul¹⁰ Nobil¹¹ al Suferinței este acesta: nașterea este suferință, îmbătrânirea¹² este suferință, boala este suferință, moartea este suferință, tristețea, văicărirea, durerea, jalea și disperarea sunt suferință; asocierea cu ceea ce este neplăcut¹³ este suferință, absența asocierii cu ceea ce este plăcut¹⁴ este suferință; a nu se obține ceea ce se vrea este suferință¹⁵ – pe scurt, suferința este cele cinci agregate [față de care are loc agățare].

Adevărul Nobil al Cauzei suferinței este acesta: este jinduirea¹⁶ (sau setea) care produce reînnoirea existenței¹⁷, însoțită de lăcomie¹⁸, și de a te bucura de asta sau de cealaltă; cu alte cuvinte, jinduirea după dorințele senzuale¹⁹, jinduirea după existență, jinduirea după non-existență²⁰.

Adevărul Nobil al Încetării suferinței este acesta: este încetarea completă, fără nicio urmă, tocmai a acestei jinduirii²¹, este ofilirea ei completă, respingerea ei, renunțarea la ea, abandonarea ei, eliberarea de ea, detașarea de ea.

Adevărul Nobil al Căii care duce la încetarea suferinței este acesta: este chiar Nobila Cale Octuplă, adică vederea corectă, intenția corectă, vorbirea corectă, acțiunea corectă, modul corect de trai, efortul corect, atenția [conștientă] corectă și concentrarea corectă.

Procesul realizării Adevărilor de către Divinul Buddha²²

„Acesta este Adevărul Nobil al Suferinței.” Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte²³.

„Această suferință, ca Adevăr Nobil²⁴, trebuie să fie examinată și înțeleasă (sau realizată).” Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Această suferință, ca Adevăr Nobil, a fost complet înțeleasă (sau realizată).”²⁵ Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Acesta este Adevărul Nobil al Cauzei suferinței.” Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Cauza suferinței, ca Adevăr Nobil²⁶, trebuie să înceteze.” Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Cauza suferinței, ca Adevăr Nobil, a încetat.”²⁷ Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Încetarea suferinței, ca Adevăr Nobil, este aceasta.” Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Încetarea suferinței, ca Adevăr Nobil²⁸, trebuie să fie realizată.” Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Încetarea suferinței, ca Adevăr Nobil, a fost realizată.”²⁹ Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Calea care duce la încetarea suferinței, ca Adevăr Nobil, este aceasta.” Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Calea care duce la încetarea suferinței, ca Adevăr Nobil³⁰, trebuie să fie dezvoltată.” Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

„Calea care duce la încetarea suferinței, ca Adevăr Nobil, a fost dezvoltată.”³¹ Astfel a fost vederea, cunoașterea, înțelegerea, înțelepciunea, lumina care a apărut [în mine] despre idei pe care nu le-am mai auzit înainte.

Cât timp cunoașterea și vederea adevărului nu a fost complet realizată în aceste douăsprezece feluri, în aceste trei aspecte³² ale fiecăruia dintre Cele Patru Adevăruri Nobile, nu am pretins, în lumea cu zeii, Māra-șii și Brahmā-șii săi, în această generație cu călugării și cu brahmanii ei, cu prinții și cu oamenii săi, că aș fi realizat Trezirea Completă, Supremă. Însă de îndată ce cunoașterea (sau vederea) adevărului a fost complet realizată în aceste douăsprezece feluri, în aceste trei aspecte ale fiecăruia dintre Cele Patru Adevăruri Nobile, atunci am pretins, în lumea cu zeii, Māra-șii și Brahmā-șii săi, în această generație cu călugării și cu brahmanii ei, cu prinții și cu oamenii săi, că am realizat Trezirea Completă, Supremă.

Această cunoaștere și vedere a apărut [în mine]: „Eliberarea mea este de nezdruncinat³³. Aceasta este ultima naștere. De acum nu va mai avea loc re-devenirea³⁴”.

Așa a vorbit Divinul Buddha. Călugării din grupul celor cinci [asceți] s-au bucurat de cuvintele sale, și le-au aprobat.

Venerabilul Kondañña intră în curent

În timpul acestui discurs, în Venerabilul Kondañña a apărut viziunea imaculată, fără nicio pată, a Adevărului „Orice apare, [inevitabil] dispare”³⁵.

Zeii își dau seama că un Buddha a apărut în această lume³⁶

După ce Roata Adevărului³⁷ a fost pusă în mișcare³⁸ de către Divinul Buddha, zeii Pământului au strigat: „În Parcul Căprioarelor, la Isipatana, lângă Benares, inegalabila Roată a Dharmei, care nu poate fi pusă în mișcare de către asceți, zei, Māra-și și Brahmā-și, și de nimeni din lume, a fost pusă în mișcare de către Divinul Buddha!”

Auzind strigătul zeilor Pământului, zeii din [lumea] Cātummahārājika³⁹ au repetat acest strigăt. Auzindu-l, pe rând, zeii din [lumile] Tāvātimsa, Yama, Tuṣita, Nimmanarati, [...⁴⁰], fiecare au repetat strigătul, care a fost auzit în lumea superioară celei unde trăiau, până a ajuns la zeii din Akaniṣṭa⁴¹, care au strigat [n.t. la rândul lor]: „În Parcul Căprioarelor, la Isipatana, lângă Benares, inegalabila Roată a Adevărului, care nu poate fi pusă în mișcare de către asceți, zei, Māra-și și Brahmā-și, și de nimeni din lume, a fost pusă în mișcare de către Tathāgata!”.

Strigătul a ajuns până în lumea lui Brahmā⁴², și acest sistem de zece mii de lumi⁴³ s-a scuturat, s-a zgâlțâit și s-a cutremurat. Pentru scurt timp, în lume a apărut o lumină nemărginită, care depășea în strălucire până și puterea și strălucirea zeilor.

Divinul Buddha confirmă realizarea Venerabilului Kondañña

Apoi⁴⁴, Divinul Buddha a exclamat: „Kondañña a realizat! Kondañña a realizat!”, și așa a primit acel Venerabil numele de Añña-Kondañña, „Kondañña care realizează⁴⁵”.

Sursa (adaptată): „Dhammacakkappavattana Sutta: Setting in Motion the Wheel of Truth" (SN 56.11), translated from the Pali by Piyadassi Thera. *Access to Insight (BCBS Edition)*, 30 November 2013.

<http://www.accesstoinsight.org/tipitaka/sn/sn56/sn56.011.piya.html>

Note explicative

¹ Venerabilul Ānanda este cel care povestește această Sutra, lui fiindu-i povestită de către unul dintre cei cinci asceți prezenți la această primă învățătură. După Mahāparinirvāṇa lui Buddha, Venerabilul Ānanda a fost cel care a dictat aproape toate învățăturile, pentru a fi transcrise și adunate în cele trei coșuri (Tripiṭaka). Din acest motiv, cele mai multe dintre Sutare încep cu declarația Venerabilului Ānanda că a auzit personal această învățătură de la Divinul Buddha sau că, în câteva cazuri, a auzit-o de la o sursă complet demnă de încredere, cum ar fi un Arhat (toți cei cinci Ascultători ai acestui discurs vor deveni Arhați după următorul). Cei care au auzit Dharma direct de la Divinul Buddha sunt numiți „Auditori” sau „Ascultători” (Śrāvaka în sanscrită).

² Orașul este numit acum Varanasi, și este printre cele mai vechi orașe locuite din prezent.

³ Aceștia sunt cei cinci asceți care i-au fost discipoli atunci când Bodhisattva, prințul Gautama Siddhartha, viitorul Buddha Śakyamuni, practica și el ascetismul. Cei cinci l-au părăsit atunci când prințul a realizat că ascetismul nu este calea care duce la Trezire, și a renunțat la practicile ascetice, ei crezând că a „căzut”.

⁴ Cineva care devine călugăr, sau rătăcitor, sau ascet, după caz. Cineva care renunță la viața trăită așa cum o trăiesc majoritatea oamenilor (având case, familii, ocupații, etc.), pentru a căuta Eliberarea sau chiar Trezirea. După ce a devenit Buddha, Tathāgata a îndemnat numeroase ființe să renunțe la viața de laic, și în scurt timp marea majoritate dintre ele au devenit Arhați.

⁵ „Calea” este constituită din mai multe vederi și acțiuni care, realizate corect, duc la scopul final, adică la Eliberarea de suferință, și la Trezire. Calea nu este un drum fizic, așa cum este o șosea, ci este o metaforă. În sanscrită cuvintele „cale” și „vehicul” sunt desemnate prin același cuvânt, „yana”. Așadar, vederile și acțiunile corecte pot fi considerate și un vehicul care duce la scopul final al Eliberării și Trezirii.

⁶ Sau „Calea superioară din opt părți”. Cuvântul sanscrit „Ārya” este tradus ca „superior” sau „nobil”.

⁷ Vederea corectă este cel mai important aspect al Nobilei Căi Octuple, și este cauza pentru toate celelalte aspecte ale ei. Din punct de vedere conceptual, se poate spune că vederea corectă însumează toate vederile ultime și convenționale.

⁸ În mod cinstit, în mod conștient, moral, evitând activitățile și acțiunile care vatămă, ș.a.m.d.

⁹ Primele două părți ale Nobilei Căi Octuple sunt considerate înțelepciune-cunoaștere (prajñā în sanscrită), următoarele trei sunt considerate virtute (sīla în sanscrită), iar ultimele trei sunt considerate concentrare sau meditație (samādhi în sanscrită). De aceea, uneori se mai vorbește despre „trei aspecte ale Căii”: vederea, conduita și meditația, care în acest context sunt sinonime cu termenii menționați anterior.

¹⁰ Adevăr aici are și sensul de lege universală. Exemple sunt gravitația și legea cauzei și a efectului (legea karmei).

¹¹ Sau Ārya, sau Superior.

¹² Îmbătrânirea are loc din momentul concepției. În acest context îmbătrânirea nu este atingerea etapei de „bătrân(ă)”, oricum ar fi considerată ea, ci este întregul proces al vieții, de la primele două celule și până la moarte. Desigur, în prima parte a vieții un copil crește, se dezvoltă, însă fundamentalmente el îmbătrânește, nu întinerește.

¹³ Conexiunea cu ceea ce este considerat drept neplăcut de către acea ființă. De exemplu, atunci când o ființă trece prin experiențe resimțite ca neplăcute, sau când trebuie să se afle în situații resimțite ca neplăcute, sau să suporte dureri, etc. Aici nu este vorba despre ceva neplăcut la modul ultim, așa ceva nici nu există.

¹⁴ Tot așa, „plăcut” aici are sensul de „considerat plăcut” (deci nu în mod ultim), indiferent din ce motiv, și indiferent dacă acea apreciere despre plăcut sau neplăcut este validă sau nu. De exemplu, separarea de ființele dragi.

¹⁵ Când cineva nu obține ceea ce dorește, suferă.

¹⁶ Jinduirea după ceva sau după altceva, a vedea dharmele și a dori prezența sau absența lor, aceasta este cauza suferinței. Divinul Buddha nu explică această învățătură pornind de la zero, pentru că cei cincisprezece asceți erau deja versați în meditații și aveau bazele noțiunilor necesare. Tathāgata explică doar ceea ce este necesar într-un context.

¹⁷ Care duce la renaștere.

¹⁸ Ca atunci când cineva se bucură de o plăcere, și dorește continuarea, repetarea, intensificarea sau diversificarea ei.

¹⁹ Dorințele după obiectele simțurilor.

²⁰ Dorința intensă ca ceva să apară, să existe, să aibă loc, sau ca altceva să dispară, să nu existe, să nu aibă loc. Mai profund, este vorba despre imaginarea dharmelor, așa cum explică Divinul Buddha în învățăturile ulterioare.

²¹ Suferința încetează complet abia atunci când cauza ei încetează complet. Suferința nu încetează în niciun alt mod, și nu poate fi evitată cât timp cauza ei nu a încetat complet.

²² În noaptea în care a devenit Buddha, măreața ființă a investigat și a realizat complet cele doisprezece aspecte enumerate în continuare, câte trei despre fiecare dintre cele patru Adevăruri.

²³ Este vorba despre realizarea unor adevăruri pe care nu le-a auzit în această viață, trăită ca prinț numit Gautama Siddhartha.

²⁴ Adică suferința exact așa cum este ea.

²⁵ Divinul Buddha a înțeles direct și complet suferința, cu toate aspectele ei. Această realizare este atât de profundă și de directă încât este inexprimabilă. În general, toate realizările unui Buddha (sau asociate Trezirii Perfecte) sunt inexprimabile.

²⁶ Cauza suferinței, exact așa cum este ea.

²⁷ Divinul Buddha a realizat încetarea cauzei suferinței, adică a înțeles complet care este cauza, a făcut să înceteze complet această cauză, și știe perfect că această cauză a încetat complet.

²⁸ Încetarea suferinței, exact așa cum este ea.

²⁹ Divinul Buddha a înțeles ce este încetarea suferinței, a înțeles cum are loc ea; pentru el, a avut loc încetarea completă a suferinței, prin eliminarea (sau încetarea) completă a cauzei suferinței, și știe acum acest lucru, în mod profund, direct și complet.

³⁰ Adică exact așa cum este ea.

³¹ Actualul Buddha a devenit Buddha deoarece a parcurs corect Nobila Cale Octuplă. El sălășluiește pe această Cale în mod corect (adică are vederea corectă, are intenția corectă, are vorbirea corectă, face acțiunea corectă, duce o viață trăită corect, face efortul corect, are atenția [conștientă] corectă și are concentrarea corectă), și cunoaște perfect acest lucru.

³² Până când nu a examinat și nu a realizat fiecare Adevăr universal, așa cum a explicat mai înainte (de exemplu: încetarea suferinței este aceasta, trebuie să fie examinată, și a fost examinată și complet realizată de către fostul Ārya Bodhisattva, acum Buddha), nu a declarat că este un Buddha, un Trezit Perfect.

³³ Eliberarea și Trezirea Divinului Buddha sunt imposibil de schimbat, de modificat, de întors, de atacat, de furat, de înlocuit, etc., sunt ireversibile.

³⁴ Renașterea.

³⁵ A început să apară ochiul Dharmei (sau „dharma-caksus” în sanscrită), adică a început să aibă loc vederea Adevărului; ființa a intrat în prima etapă a vederii adevărului, ultima fiind Trezirea perfectă. Altfel spus, Venerabilul Kondañña a atins stadiul de Intrare-În-Curent (sotapatti în sanscrită).

³⁶ Deși zeii nu pot vedea corpul adevărat al unui Buddha totuși, văzând că în urma unui (aparent) simplu discurs o ființă a atins un stadiu superior oricărei nașteri obișnuite ca zeu, și-au dat seama că cel care preda era un Buddha, pentru că discursul niciunei ființe care nu este perfect trezită nu are un asemenea efect.

³⁷ Roata Dharmeji, Dharmachakra în sanscrită.

³⁸ Divinul Buddha a început predarea Buddha-Dharmeji. Deși anumite ființe o pot repeta parțial, numai un Buddha o poate preda și răspândi într-o lume în care Dharma nu mai este cunoscută, și numai un Buddha o poate transmite într-un fel în care cei care o ascultă să o realizeze și să atingă unul dintre stadiile Treziri.

³⁹ Cea mai joasă sau prima dintre lumile zeilor, în ordinea elevării, a rafinării. Toate ființele născute ca zei sunt ființe obișnuite (deși temporar au acumulat mai multe merite și mai multă cunoaștere decât celelalte ființe și de aceea trăiesc vieți ceva mai bune), și toți sunt net inferiori oricărui Arhat, de exemplu. Niciunul nu este nici măcar Eliberat, până și zeii din Akanișta, din cel mai înalt tărâm, sunt numai în cel de-al treilea stadiu, de Ne-întoarcere.

⁴⁰ În total, sunt enumerate toate cele șaptesprezece planuri de existență ale zeilor. Enumerarea continuă cu tărâmurile Paranimmita-vasavattī, Brahmā Parisajja, Brahmā Purohita, Mahā Brahmā, Parittābha, Appamanabha, Abhassara, Parittasubha, Appamana subha, Subhakinna, Vehapphala, Avṛha, Atapa, Sudṛśa și Sudarśana.

⁴¹ Cel mai înalt dintre Locurile Pure, tărâm în care renasc numai Cei-Care-Nu-Se-Mai-Întorc, adică ființele aflate pe al treilea nivel al Eliberării, și unde vor deveni Arhați (Eliberați). În ordine, primele patru Locuri Pure în care se nasc numai Anāgāmi (Cei-Care-Nu-Se-Mai-Întorc) sunt numite Avṛha, Atapa, Sudṛśa și Sudarśana, adică ultimele enumerate aici.

⁴² Aici se face referire la acel zeu Brahmā care este considerat de către hinduși drept creator, dar care este descris de către Divinul Buddha ca fiind o ființă obișnuită dar mai elevată, și care se crede creator pentru că a trăit foarte mult și nu își poate aminti începutul acestei vieți și nici viețile anterioare, și de aceea a ajuns la concluzia că nu ar avea un început, o naștere, o apariție. După ce a început să predea, Divinul Buddha l-a vizitat și l-a ajutat și pe acest Brahmā să își elimine o parte dintre vederile greșite.

⁴³ Această regiune a galaxiei.

⁴⁴ Faptul că zeii au strigat de bucurie, unii către ceilalți, că un Buddha a apărut și că a început să predea, este ca o paranteză, este o acțiune care s-a întâmplat în timp ce Tathāgata a predat această învățătură și Venerabilul Kondañña a intrat în curent. Deși relatarea evenimentului continuă cu confirmarea Divinului Buddha, strigătele zeilor și confirmarea lui Buddha au avut loc în același timp.

⁴⁵ Sau care știe.

Dicționar de termeni

BHIKSU. Un călugăr, cineva care și-a părăsit casa și care a depus jurămintele monastice.

BRAHMĂ. O zeităte foarte înaltă. Presupus drept creator al lumii în tradiția Brahmică, în Buddhism fiind o simplă încarnare din Samsara, muritoare și supusă suferinței, deși trăiește foarte mult și în relativă tihnă. De asemenea, categorie de zeități având caracteristici similare.

BUDDHA. „Cel Trezit”. Cel care s-a Trezit la Realitate. Termen folosit atât pentru ființa cel mai recent Trezită pe această planetă (Buddha istoric, adică Gautama Siddhartha, numit și Śakyamuni, adică înțeleptul clanului Śakya), cât și pentru orice alte ființe care au ajuns la aceeași stare, la aceeași realizare, despre care se afirmă în Prajñāpāramitā Sutra că sunt într-un număr „infini”. Numit și „Tathāgata”, „Buddha”, „Jina”, „Conducătorul Caravanei”, etc. În traducere se mai folosesc și „Divinul”, „Împlinitul”, „Realizatul”, „Trezitul”, „Nobilul”, „Desăvârșitul”.

CĂI, PATRU. Cel-Care-A-Intrat-În-Curent, Cel-Care-Se-Mai-Întoarce-O-Singură-Dată, Cel-Care-Nu-Se-Mai-Întoarce, Arhatul. Sunt etapele Eliberării.

CEL-CARE-A-INTRAT-ÎN-CURRENT (*srotāpatti*). Literalmente, „intrarea în curent”. Cineva care a intrat pe Cale, comparată cu un curent de apă care duce la Trezirea deplină. Este primul dintre cele patru stadii ale dezvoltării spirituale din Hinayana, sau prima dintre cele Patru Căi.

CEL-CARE-NU-SE-MAI-ÎNTOARCE (*anāgāmin*). Un sfânt care, după deces, nu se va mai întoarce în această lume, ci va câștiga Nirvana în altă parte, adică în Locurile Pure. A treia dintre Cele Patru Căi.

CEL-CARE-SĂLĂȘLUIEȘTE-ÎN-PACE (*aranā-vihārin*). O persoană care este lipsită de murdării[le minții] și care astfel este liberă față de pasiune și non-pasiune. Se consideră că Subhūti a atins această stare. Vezi și ARHAT. A patra dintre cele Patru Căi.

CEL-CARE-SE-MAI-ÎNTOARCE-O-SINGURĂ-DATĂ (*sakrdāgāmin*). Destinat să mai aibă o singură naștere, în care va deveni Arhat. A doua dintre cele Patru Căi.

DESTINE (*gati*). Șase categorii de ființe animate, sau șase tipuri de nașteri; ele sunt 1) zei (*deva*), 2) semizeii, titani sau demoni (*asura*), 3) oameni (*manuṣya*), 4) animale (*tiryag*), 5) fantome (*preta*), 6) ființele din iaduri (*naraka*).

DISCIPOL, sau ASCULTĂTOR (*śrāvaka*). Cineva care ascultă. Tehnic, numai cei care au auzit (sau ascultat) Legea direct de la Buddha, însă în textele Mahāyāna se folosește asemenea și pentru cei care urmează Hīnayāna.

DIVIN (*bhagavan*). Un epitet al lui Buddha. De asemenea „Cel Binecuvântat”.

MĂRA. Moartea. Distrugătorul și dușmanul a ceea ce este priceput, pozitiv, binefăcător. „Ademenitorul” Buddhist, personificarea tuturor relelor și

pasiunilor, al căror momeli și capcane sunt plăcerile simțurilor și nu numai. Uneori identificat cu cele cinci agregate și cu ceea ce este nepermanent, suferință și non-sine. Deși în limba română Mara este un nume pentru o reprezentantă a sexului feminin, în Buddhism acesta este de sex masculin.

NIRVANA. „Încetare”, „stingere”. Calm liniștit, sublim, existență reală, nedistorsionată.

PARINIRVANA. NIRVANA completă, finală, fără rămășițe.

ROATA DHARMEI (*dharma-cakra*). Acesta este numele pentru predarea învățăturilor (sau Dharmei) de către Mărețul Buddha Śakyamuni, comparată cu punerea în mișcare a unei roți care se învâрте și în prezent, ajutând ființele să se elibereze de suferință. Canonul Buddhist consideră trei „învârtiri” ale Roții Dharmei: prima a fost cu învățăturile despre Cele Patru Adevăruri Nobile și despre absența sinelui în ființe, a doua a fost cu învățăturile despre vacuitatea ființelor și a fenomenelor în general, și cea de-a treia a fost cu învățăturile despre luminozitate și despre natura de Buddha (sau de Tathāgata).

SAMSARA. Cuvânt din limba sanscrită care înseamnă „rătăcire”. Este folosit de către Buddha pentru a descrie rătăcirea ființelor în ciclul renașterilor și morților. Existență ciclică. Potrivit semnificației sale, nu este un „drum” urmat, ci o rătăcire fără o direcție precisă și fără un scop precis. Existența condiționată a vieții obișnuite în care suferința apare deoarece ființa încă are ignoranță, atașare și agresiune (cele trei otrăvuri). Eliberarea, sau Trezirea, sau Iluminarea sunt cuvintele folosite pentru a indica starea de oprire a acestui ciclu care, în absența realizării naturii adevărate a tuturor fenomenelor aparente, continuă la nesfârșit. Vezi NAȘTERE-ȘI-MOARTE.

SUFERINȚĂ, BOALĂ, RĂU (*duhkha*). Al doilea dintre cele trei semne. Primul Adevăr Nobil. Este de trei feluri: suferința evidentă, suferința schimbării, suferința atotpătrunzătoare. Sunt descrise mai pe larg în prefața ediției în limba română a Prajñāpāramitā Sutra, pe care o puteți găsi pe aceeași pagină web cu această traducere.

TREZIRE, COMPLETĂ (*anuttara-samyak-sambodhi*). Literalmente, cea mai corectă și mai perfectă Trezire. Caracteristică numai Buddhașilor. Scopul Mahāyāna, care înlocuiește scopul Nirvānei private, personale, a Arhaților. Tradusă în literatura occidentală și prin cuvântul „iluminare”. Sensul cuvântului sanscrit „bodhi” este trezire sau înflorire completă, adică de trezire din iluzie, din vis, la Realitate, la Adevăr, și respectiv de înflorire sau dezvoltare completă a tuturor calităților posibile. „Iluminare” poate presupune ca sens și o sursă „exterioară” de „lumină”, și ca cineva să fie „iluminat” în mod pasiv, printr-un fel de grație divină, însă nu acesta este sensul în Buddhism, care este non-teist.

TRIPLA NESTEMATĂ (*tri-ratnā*). 1) Buddha, 2) Dharma, 3) Samgha. Acestea sunt, de asemenea și „refugiile” laicilor.

VENERABIL (*āyusmat*). Apelativ respectuos pentru un călugăr.

ZEU, ZEITATE, DIVINITATE (*deva*). Literalmente: „Cel care strălucește”. În niciun sens un creator, nici omniscient, nici omnipotent; pur și simplu, un locuitor al paradisului, cu durată de viață și inteligență limitate; unul dintre cele șase destine temporare.

Cuprins

Notă introductivă.....	1
Prefață.....	2
Dhammacakkappavattana Sutta	3
Evitarea celor două extreme, și Calea de Mijloc	3
Cele Patru Adevăruri Nobile	3
Procesul realizării Adevărilor de către Divinul Buddha	4
Venerabilul Kondañña intră în curent	5
Zei își dau seama că un Buddha a apărut în această lume.....	6
Divinul Buddha confirmă realizarea Venerabilului Kondañña	6
Note explicative.....	7
Dicționar de termeni.....	11
Cuprins	14